

LETECKÉ ROZHLEDY

Redaktoři: Podplukovník let. Vilém Stanovský a podplukovník let. Jaroslav Borecký.

Kapitán let. Svatoslav Pihert:

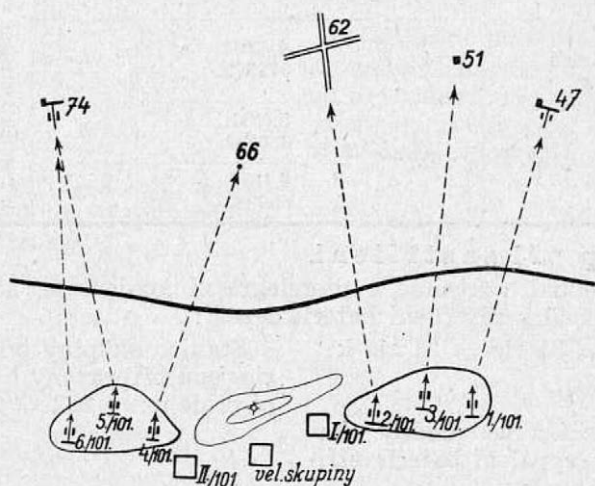
Palba dělostřelectva s leteckým pozorováním.

(K článku plk. děl. Frant. Kryštofa, uveřejněnému ve Voj. rozhledech 1935, č. 10.)
(Dokončení.)

Velitel skupiny vydá „Rozkaz pro zastřílení“, v kterém uvede vše, co musí znáti jednotlivé orgány pro správný chod zastřílení. Zejména uvede:

- a) cíle, na které se mají baterie zastřílet,
- b) baterie, které mají provést zastřílení na uvedené cíle, a pořad jejich střelby,

Náčrt situace.

- c) počátek zastřílení a pravděpodobnou dobu trvání zastřílení,
- d) kdy je třeba pokládat zastřílení za skončené,
- e) nařízení pro baterie, které skončily zastřílení,
- f) způsob provádění zastřílení (zda současné či společné zastřílení; zda je řídí velitel skupiny, či velitelé příslušných oddílů),
- g) jiné dodatky, nutné k provedení zastřílení.

Při zastřílení řízeném velitelem skupiny řídí zastřílení buď sám velitel skupiny, nebo jiný důstojník, kterého k tomu určí. Velitel skupiny (nebo jím určený důstojník) velí jednotlivým bateriím k vypálení serie a dává si od baterií hlásit vypálení serie.

Příklad.*)

Skupina o dvou oddílech (I./101. a II./101.) má provést současné zastřílení baterií na příslušné cíle (podle situace na náčrtku) pod řízením velitele skupiny. Volací značky: vel. skupiny = uz, letce = pi.

*) V tomto příkladě, jakož i ve všech dalších příkladech je použito dosud všeobecně platných signálů pro radiotelegrafní spojení letce se zemí. Depše jsou upraveny podle pravidel pro radiovou korespondenci letce se zemí a podle chystaného předpisu T-II-4d v nové, definitivní úpravě.

Velitel skupiny vydal tento rozkaz pro zastřelení:

Rozkaz pro zastřelení s letcem dne.....

Cíle		Baterie zastřelující se		Dodatky
číslo, druh, stanoviště (v souřad.)	pořadí v zastří- lení	označení palebného postav. (v souřadnicích)	pořadí střelby	
47 bat. v paleb. post. 642315	1.	1./101. 620375	—	1. Počátek zastřelení v 7 hod. 15 min. Pravid- podobná doba trvání 1 hod. 30 min. Zastřelení na všechny uvedené cíle bude provedeno jako současné zastřelení pod ří- zením velitele skupiny a je označeno čís- lem 1. 2. Zastřelení jednotlivých baterií bude skon- čeno dosažením zlepeného dostřelu. 3. Baterie, které skončily zastřelení, zajistí 4. prvky zastřelením na srovnávací cíl.
51 úkryt 633307	2.	3./101. 629371	—	
62 křižovatka silnic 646302	3.	2./101. 635368	—	
66 pozorovatelná 659324	4.	4./101. 672379	—	
74 bat. v paleb. post. 672305	5.	5./101. 683381	1.	
		6./101. 689383	2.	

Postup při zastřelení.

Letec zjednal vzájemné radiotelegrafní spojení se stanicí velitele skupiny a vyzval k zastřelení baterií depeší:

uz uz de pi = 31 riz = 31 riz k

Stanice skupiny odpoví, že bate-
rie jsou připraveny k střelbě:

pi pi de uz = 222 = 222 k

Letec potvrdí a ve vhodný oka-
mžik vyzve k vypálení baterie stří-
lející na první cíl:

uz uz de pi = sn = sn = = =
= 47 rr = 47 rr

Baterie 1./101. co nejrychleji vy-
pálí a vypálení hlásí radiové sta-
nici velitele skupiny.

Letec pozoroval skupinu ran, od-
hadl její úchylku od cíle; zazname-
nal si ji a vyzve k střelbě na další
cíl:

= 51 rr = 51 rr

Baterie vypálí serii a hlásí vypá-
lení anten. důstojníkovi.

Letec pozoruje dopady ran, za-
znamenává si úchytky a vyzývá
hned k střelbě na další cíle:

= 62 rr = 62 rr

= 66 rr = 66 rr

= 74 rr = 74 rr k

Baterie 2./101. vypálila

4./101. "

5./101. "

a po ní za 20 vteř. vypálila baterie
6./101.

Po vypálení baterie 6./101. oznámí radiová stanice letci, že baterie vypálily:

pi pi de uz = 888 = 888 k.

Letec podá v jedné depeši souhrnné hlášení o úchylnkách vzhledem k jednotlivým cílům:

uz uz de pi = 47 sev 088 zap 151
 = 51 = 26
 = 62 jih 033 vych 101
 = 66 sev 303
 = 74 sev 252 zap 101
 = jih 252 vych 055 +
 = opakuje celou zprávu + k

Stanice velitele skupiny potvrdí příjem depeše:

pi pi de uz = sn = sn k
 a oznámí bateriím úchylnky. Baterie co nejrychleji opraví prvky, a když jsou připraveny k další střelbě, hlásí to anten. důstojníkovi.

Letec čeká asi 2—3 min. a poté se zeptá, jsou-li baterie již připraveny k další střelbě:

uz uz de pi = 06 = 06 k

Jsou-li všechny baterie připraveny k střelbě, odpoví stanice skupiny:

pi pi de uz = 222 = 222 k.

(V opačném případě by dala signál „Čekejte!“:

pi pi de uz = as = as k).

Letec potvrdí a velí k vypálení baterii střelící na první cíl:

uz uz de pi = 47 rr = 47 rr atd.

Tímto způsobem pokračuje zastřelení tak dlouho, až je u některé baterie krycí serie. Dosažením krycí serie (hlásil-li letec alespoň 6 pozorovaných ran) je skončeno pro dotčenou baterii zastřelení.

Letec hlásil úchylnky; u cíle 62 pozoroval krycí serii.

Radiová stanice potvrzuje přijetí depeše s úchylnkami:

pi pi de uz = sn = sn k.

Baterie 2./101. skončila zastřelení a zajistí prvky střelbou na cíl srovnávací.

Ostatní baterie pokračují v zastřelení.

uz uz de pi = 06 = 06 k

pi pi de uz = 222 = 222 k.

uz uz de pi = sn = sn = = = =
 = 47 rr = 47 rr
 = 51 rr = 51 rr
 = 66 rr = 66 rr
 = 74 rr = 74 rr k

Po vypálení baterie 6./101.:
 pi pi de uz = as = as k.

uz uz de pi = úchylky +
 = úchylky + k.

Takto pokračuje zastřelení tak dlouho, až dosáhnou všechny baterie krycí serie.

Zastřelení řízené veliteli oddílů. Při zastřelení řízeném veliteli oddílů se postupuje obdobně jako při zastřelení řízeném velitelem skupiny. Jediný rozdíl je v tom, že letec nejprve provede zastřelení baterií na příslušné cíle jednoho oddílu a teprve po skončeném zastřelení u tohoto oddílu provede zastřelení u dalšího oddílu. Koresponduje tedy nejprve s jedním oddílem a teprve po skončeném zastřelení s druhým oddílem.

Spojení může být buď jednosměrné nebo vzájemné. Výhodnější však bude spojení jednosměrné, poněvadž při vzájemném spojení nastává určitá, třeba jen nepatrná ztráta času při zjednávání vzájemného spojení s oddílem následujícím.

Příklad:

Týž jako předchozí, jenže zastřelení mají řídit velitelé oddílů I./101. a II./101. Volací značky:

oddíl I./101.	uK,
oddíl II./101.	um,
letec	pi.

Rozkaz pro zastřelení.

Bude obdobný jako při zastřelení řízeném velitelem skupiny. První čtyři sloupce zůstanou nezměněny; v sloupci „Dodatky“ bude uvedeno:

Zastřelení na cíle 47, 51, 62 (zastřelení 31) se provede jako současné zastřelení pod řízením velitele oddílu I./101.

Zastřelení na cíle 66, 74 (zastřelení 32) se provede jako současné zastřelení pod řízením velitele oddílu II./101.

Pořadí zastřelení oddílů: I./101., po něm II./101. (asi za 50 min.).

Ostatní ustanovení zůstanou nezměněna.

Postup při provádění.

Letec zjedná jednosměrné spojení se stanicí oddílu I./101. a poté vyzve oddíl k provedení zastřelení.

uk uk de pi = 31 riz = 31 riz

= sn = sn = = = =
 = 47 rr = 47 rr
 = 51 rr = 51 rr
 = 62 rr = 62 rr

□□ „Střelba seriemi, 3 (2) rány
 na dělo, baterie připravena.“

Příslušné baterie vypálí jako
 v předchozím případě.

Po vypálení baterie 2./101. vyloží:

uk uk de pi = úchylky + =
= úchylky +

„Baterie vypálily.“

„Rozumím.“

Takto se pokračuje v zastřílení, až má některá z baterií krycí serii.

U baterie 2./101. hlásil letec krycí serii. Tato baterie skončí zastřílení, zajistí prvky na cíl srovnávací a ostatní baterie konají zastřílení dále.

uk uk de pi = sn = sn
= 47 rr = 47 rr
= 51 rr = 51 rr

Když jsou všechny baterie zastříleny, ukončí letec spojení s oddílem I./101. a zjedná spojení s oddílem II./101.

Radiová stanice odd. II./101. má již svůj přijímač vyladěn na letcův vysílač. Poslouchala letce, když prováděl zastřílení předchozího oddílu, takže nyní, když letec začne volat stanici odd. II./101., může mu ihned odpovědět vyložením terčového signálu . . . . . „Rozumím.“

um um um um de pi pi pi
= sn = sn

a vyzve oddíl k zastřílení:

= 32 riz = 32 riz.

Zastřílení se provede jako u předchozího oddílu.

Výhody a nevýhody obou způsobů.

Druhý způsob pokládám za výhodnější, neboť u prvního způsobu nebude vždy v boji zaručeno správně fungující spojení mezi velitelem skupiny (jeho radiovou stanicí) a střelícími bateriemi. Porucha ve spojení bude zdrojem mnoha nedorozumění a prodlouží zastřílení. Kromě toho jsou při tomto způsobu zastřílení všechny baterie skupiny, které provádějí zastřílení, vyřaděny na dlouhou dobu z jiného použití.

Při druhém způsobu je menší pravděpodobnost poruch, neboť půjde při něm o kratší telefonní spoje od radiové stanice oddílu k jeho bateriím. Výhoda je také v tom, že zastřílením jsou zaměstnány jen baterie jednoho oddílu, kdežto ostatních baterií skupiny může být použito k jiné střelbě.

Francouzové dávají přednost korespondenci se skupinou. Prosím však, aby nebylo zapomenuto, že děl. skupina ve francouzské armádě bude umístěna pravděpodobně v mnohem menším prostoru než naše děl. skupina, takže bude mít kratší telefonní vedení a menší možnost poruch.

Francouzové se obávají omeškání, které prý vznikne, mění-li letec korespondenta na zemi. Při jednosměrném spojení nelze mluvit vůbec o žádném omeškání (jak jsem ukázal na posledním příkladě); při spojení vzájemném bude trvat zjednání vzájemného spojení s dalším oddílem pouze 3 minuty. Déle zjednání vzájemného spojení trvati nemůže, nevznikne-li nějaká porucha (rušení a p.), a netrvá déle ani u našich frekventantů v pozorovatelských kursech.

2. Postupné zastřílení baterií.

Nedovolí-li situace provést zastřílení na všechny příslušné cíle současně, je možno provést zastřílení nejprve na jeden cíl, po jeho skončení na druhý cíl a tak postupně na všechny ostatní cíle.

Výhoda tohoto způsobu je v tom, že zastřílením jsou v určité době zaměstnány jen ty baterie, které právě provádějí zastřílení na dotčený cíl (obyčejně ne více než 1—2 baterie), a podle okolností ještě ty baterie, na které má dojít hned po nich. Také pro letce je tento způsob pohodlnější, neboť v určité době se zabývá vždy jen jedním cílem, takže může pracovat přesněji.

Nevýhodou tohoto způsobu je, že je zdoluhavější než způsob první.

Postupné zastřílení je možno provést také buď pod řízením velitele skupiny nebo jednotlivých velitelů oddílů.

Postup je obdobný jako v předchozích případech. Letec zjedná spojení s radiovou stanicí skupiny (příslušného oddílu), vyzve baterie k zastřílení na první cíl, při čemž rovněž používá volací značky skupiny (příslušného oddílu).

Volací značky = 47 riz = 47 riz

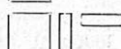

Radiová stanice odpoví vložním terč. signálu — „Střelba seriami, 3 (2) rány na dělo, baterie připraveny.“

= sn = sn = = = =

= rr = rr

Zastřílení se provede normálním způsobem, jako zastřílení jedné baterie. Po skončeném zastřílení vyzve letec ihned k zastřílení na další cíl: volací značky = 51 riz = 51 riz

a pozoruje zastřílení na tento cíl. Je-li i toto zastřílení u konce, provede se postupně zastřílení na ostatní cíle.

IV. Organisovaná kontrola střelby.

Organisovaná kontrola střelby se koná obdobně jako společné zastřílení několika baterií; rozdíl je v tom, že každá baterie vystřelí jen jednu serii, kterou letec pozoruje a hlásí.

Podle okolností může velitel skupiny v „Rozkaze pro organisovanou kontrolu střelby“ naříditi, má-li býti provedena znovu kontrola u baterií, jejichž palba nebyla uspokojivá.

Zásadou při provádění organisované kontroly střelby je, že se nesmí zvrhnout v zastřílení. Je známo, že výsledek kontroly nebude nikdy tak přesný jako výsledek zastřílení, zato vyžaduje provedení organisované kontroly méně času než zastřílení. Jde-li o získání naprosto přesných údajů pro provádění přesné účinné palby, nekonáme kontrolu, nýbrž zastřílení, dovoli-li to ovšem situace. Nic by nám tedy nepomohlo, kdybychom si říkali, že provádíme kontrolu střelby, a stříleli při tom u každé baterie více serií než jednu, neboli kdybychom se zastřelovali. Úsporu v čase bychom tím nezískali.

Doporučuji, aby i nadále byly jediným důvodem k opakování kontroly případy uvedené v D-VII-4, čl. 101, a to:

a) nepozoroval-li letec vůbec skupinu ran některé baterie,

b) není-li si letec jist, že skupina ran, kterou pozoroval a hlásil, patřila skutečně té baterii, jejíž střelbu měl pozorovat,

c) měla-li baterie velkou úchylku od cíle a je-li i po provedení opravy úchylka tak značná, že je palba neúčinná.

V těchto případech se provede nová kontrola, ale jen té baterie, u které je toho zapotřebí.

Bude-li se kontrola střelby provádět za předpokladů, které jsem uvedl shora v stati: „Střelba na cíle předem známé“, t. j. bude-li první skupina ran blízko u cíle (střelba po úplné přípravě), a bude-li letec mít fotografie cílů, vyskytnou se výše uvedené případy, vyžadující opakování kontroly, jen zcela ojediněle a jen u některé z baterií.

Že nesmí letec zastávat názor, že „první vypálená serie je pouhým prostředkem k získání base, podle které může při druhé serii posuzovat, o kolik se při prvním pozorování zmýlil“, jak uvádí pan generál Kryštof, je úplně samozřejmé. Tento názor patří letecké minulosti, dobám, kdy nebylo pro spolupráci ještě těch předpokladů, které jsou nyní.

Způsob provedení je zcela obdobný jako při společném zastržení baterií. Organisoanou kontrolu střelby je možno provádět buď jako současnou kontrolu na všechny příslušné cíle, nebo jako kontrolu postupnou. A každou z těchto kontrol zase buď pod řízením velitele skupiny, nebo velitelů jednotlivých oddílů.

Při kontrole prováděné na několik cílů najednou provádí letec nejprve pozorování střelby na všechny cíle (pro každý cíl dává povel „Pal“ zvlášť) a teprve potom hlásí v souhrnné depeši výsledek pozorování. Je-li třeba opakovat kontrolu u některých baterií (výjimečně), provede opakování až po překontrolování střelby na poslední cíl.

Při kontrole prováděné postupně provede letec kontrolu na jeden cíl, hlásí ihned úchytky, a je-li třeba, vyžádá si opakování kontroly. Teprve potom vyzve k provedení kontroly na další cíl a tak postupně na všechny cíle ostatní.

Příklady.

Skupina o dvou oddílech (I./101. a II./101.) má provésti organisoanou kontrolu střelby na tytéž cíle, na které v předchozích případech prováděla zastržení. Kontrolu má provésti pod řízením velitele skupiny; pořadí střelby na jednotlivé cíle je totéž, jaké bylo v předchozích příkladech. Situace podle náčrtku.

1. Současné provedení kontroly.

Letec zjednal spojení s radiovou stanicí velitele skupiny a vyzývá baterie k provedení kontroly:

uz uz de pi = 31 koa = 31 koa*) ☐ ☐

= sn = sn = = = = ☐

47 rr = 47 rr =

51 rr = 51 rr =

62 rr = 62 rr =

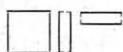
66 rr = 66 rr =

74 rr = 74 rr =

Po vypálení baterie 6./101.:

*) Koa . . . zkratka pro organisoanou kontrolu střelby (není dosud předepsána, ale používá se ji).

Letec pozoroval a zaznamenal úchytky a po skončené střelbě je souhrnně hlásí.

Na cíl 74 měly střílet dvě baterie (5./101. a 6./101.), letec však viděl jen střelbu jedné baterie. Skupina ran této baterie dopadla asi za 40 vteřin po povelu „Pal“. Usuzuje tedy letec, že tyto rány patří baterii, která měla na cíl 74 střílet jako první, t. j. baterii 5./101.

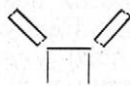
uz uz de pi = 47 hh 3 chch 5
 = 51 sev 101 zap 033
 = 62 jih 101
 = 66 hh 1 chch 7
 = 74 zap 055 = 26 +
 = opakuje +
 = sn = sn.

Baterie opraví prvky a mohou buď zahájit účinnou palbu nebo zajistit prvky pro pozdější potřebu.

Letec vyzývá baterii 6./101., která měla střílet na cíl 74 jako druhá a jejíž střelbu neviděl v okolí cíle, k opakování kontroly:

uz uz de pi = 74 = 02 bat koa 29 +
 = 74 = 02 bat koa 29 +

Baterie 6./101. nevystřelila totiž na cíl 74. Velitel skupiny jí dal v posledním okamžiku jiný nálehavý úkol. Proto odpověděno letci terčovým signálem „Nemohu vyhovět“, poněvadž tato baterie nebude ani nyní provádět kontrolu.

Letec potvrdí:

= sn = sn.

2. Postupné provedení kontroly.

Letec provedl spojení a vyzývá k postupnému provedení kontroly střelby na jednotlivé cíle:

uz uz de pi = 47 koa = 47 koa

Příslušná baterie (1./101.) je připravena

= sn = sn

= rr = rr.

Letec pozoruje dopady ran a hlásí je:

uz uz de pi = 47 sev 088 zap 022 +
 = 47 sev 088 zap 022 +

a vyzve ihned k provedení kontroly na další cíl:

= 51 koa = 51 koa

= sn = sn = = = =

= rr = rr.

V okamžiku, kdy baterie vystřelila, objevil se pod letcem nízký mrak, který znemožnil pozorování; po jeho zmizení uviděl letec v okolí cíle již jen rozplynulý kouř po nárazech. Hlásí tedy, že nemohl pozorovat, a žádá o opakování kontroly:

uz uz de pi = 18 = 51 koa 29 +

= 18 = 51 koa 29 +

= sn = sn

a když baterie 3./101. hlásila, že je připravena:

= sn = sn = = = =

= rr = rr

uz uz de pi = 51 jih 121 vych 033 +

= 51 jih 121 vych 033 +

= sn = sn.

Tímto způsobem se postupně provede kontrola střelby na všechny ostatní cíle.

V. Všeobecná kontrola střelby a kontrola jejího účinku.

Při povšechné kontrole střelby pozoruje letec střelbu na jednotlivé cíle (podle plánu střelby). Zjišťuje, které cíle jsou dobře postřelovány dělostřelectvem a u kterých střílí dělostřelectvo mimo.

Vidí-li, že většina skupiny ran (třeba soustředěná palba několika baterií) dopadá do cíle nebo v jeho přímé blízkosti, snaží se také zjistit, není-li cíl již zničen.

Není-li cíl zničen, hlásí: „Vidím rány vlastních baterií dopadat na cíl... (není-li mu známo číslo cíle, udá souřadnice), palte dále.“

Volací značky = 22 = 47 = 23 +
= 22 = 47 = 23 +.

Zjistí-li bezpečně, že cíl je již zničen nebo že zmizel, hlásí: „U cíle... je výsledku dosaženo, doporučuji palbu zastavit.“

Volací značky = 47 = 21 pst +
= 47 = 21 pst +.

Střílí-li na cíl jen jedna baterie, bude moci letec často hlásit také umístění skupiny ran účinné střelby: „Vidím rány vlastní baterie dopadat na: cíl..., od něho severně (jižně) .... a východně (západně) ....“

Volací značky = 22 = 66 sev 088 záp 151 +
 = 22 = 66 sev 088 záp 151 +.

Nezná-li letec plán střelby a neví-li, na které cíle dělostřelectvo střelí, může hlásit místa, kam vidí dopadat rány, takto: „Vidím rány vlastních baterií dopadat na ...“ a uvede místo středního nárazu v souřadnicích.

Volací značky = 22 = 621316 +
 = 22 = 621316 +.

Jak je z uvedených případů vidět, zapadá všeobecná kontrola střelby a kontrola účinku střelby velmi často navzájem do sebe a letec kontrolující účinnou střelbu provádí namnoze oba druhy kontroly zároveň.

VI. Střežení.

Jedním letounem může býti střežení provedeno:

- a) jen pro jeden oddíl (a třeba jen pro jednu jeho baterii),
- b) pro jednu skupinu,
- c) pro více skupin.

Střežení jen pro jeden oddíl provádí letec, když se klade největší důraz na jeho činnost průzkumnou, ale když se také zároveň předvidá, že se mohou vyskytnout důležité pomíjivé cíle, vhodné k postřelování.

Pro střežení vydá velitel, pro jehož jednotky má letec střežení provádět, „Rozkaz k střežení“ podle D-VII-4, čl. 110. V tomto rozkaze je záhodno vždy, jestliže to situace dovoluje, uvést zevrubně úkoly jednotlivých dělostřeleckých jednotek. Úloha letce bude usnadněna, bude-li znáti pásma působnosti a hlavní úkoly jednotek, pro které střežení provádí (která jednotka má provádět střelbu proti bateriím, dalekou střelbu na komunikace, bočnou střelbu a p.).

Byla-li provedena střelba na některé body (pomocné cíle) v prostoru střežení, je záhodno dáti letci seznam těchto bodů, uvést jejich čísla a označit oddíl, jehož baterie mají střelbu na tyto body připravenou.

Nedovolí-li situace provést tak zevrubnou přípravu střežení, musí býti letec i v tom případě schopen provést svůj úkol. Mnohdy mu bude označen třeba jen prostor střežení a prostor umístění radiových stanic (terčů) dělostřeleckých jednotek.

Vždy však bude třeba určit:

1. délku vlny, společnou pro všechny jednotky zúčastněné při střežení,
2. volací značku, rovněž společnou pro všechny jednotky zúčastněné při střežení.

Kromě toho má každá jednotka (skupina, oddíl) svou volací značku a svůj vyznačovací terč jako pro každou jinou úlohu.

Za důležité pokládám správné rozřešení otázky, s kým má letec při střežení korespondovat. Zda s velitelem skupiny, či s jednotlivými oddíly. Je to věc týkající se především dělostřelců. Letců se týká jen potud, pokud má vliv na hladké provedení jejich úkolů.

Generál Kryštof navrhuje ve svém článku, aby letec při střežení byl ve spojení se stanicí velitele skupiny. Souhlasím s důvodem, že se ulehčí pozorovateli, nemusí-li si pamatovat (nebo hledat v záznamu), který oddíl má to ono číslo vyznačovacího terče a které volací značky (délky vln jsou pro všechny oddíly i pro skupinu stejné). Obávám se však přece jen omeškání při zastřílení na zjištěné cíle, má-li baterie, provádě-

dějící zastřílení s letcem, korespondovat s ním prostřednictvím velitele skupiny. Myslím, že i tehdy, nevznikne-li porucha ve spojení mezi radiovou stanicí velitele skupiny a střilející baterií (což je během boje lehce možné), bude zastřílení při tomto spojení pomalejší, než když koresponduje letec přímo s příslušným oddílem. Je pravda, že dotčený oddíl bude mít svou radiovou stanicí, která bude s to naslouchat letcovým depeším. Nebude však z toho mít plný užitek, když mu nebude moci odpovědět (na př. „Baterie připravena“) a bude musit čekat, až mu příslušný signál dá stanice skupiny. A co při poruše spojení mezi baterií a skupinou? Jak se oddíl dozví, že má přejít ke korespondenci s letcem? Obávám se, že by při tomto způsobu nastalo mnohem větší omeškání, než když letec koresponduje přímo s oddílem.

Obtížné pro letce rozhodování, který oddíl z několika oddílů nabízejících se k střelbě si má vybrat (podle D-VII-4, čl. 118) k provedení střelby, nebude se za normálních okolností vyskytovat. A to proto, že zpravidla vyloží terč „Jsem připraven řídit zastřílení“ jen ten oddíl, v jehož pásmu působnosti je hlášený cíl, při stejném pásmu působnosti oddílů pak ten oddíl, u něhož střelba na hlášený cíl bude zapadat do rámce jeho úkolů.

Poněvadž letec při střežení pracuje na vlně společné skupině i všem ostatním oddílům, slyší hlášené cíle také radiová stanice velitele skupiny a má tedy i velitel skupiny možnost kontrolovat činnost podřízených oddílů. Při poruše spojení mezi velitelem skupiny a příslušným oddílem nenastane pak žádné omeškání.

Doporučuji, aby letec provádějící střežení pro jednu skupinu zjednal spojení se všemi oddíly skupiny a korespondoval podle potřeby i s jednotlivými oddíly, tak jak tomu je dosud. Při zjednávání spojení i při vysílání zpráv, týkajících se všech jednotek na střežehu, užívá letec volací značky společné. Týká-li se některá zpráva jen skupiny (nebo jen některého z oddílů), použije letec volací značky skupiny (dotčeného oddílu).

Odpovědí na hlášení cíle některý oddíl terčovým signálem „Jsem připraven řídit zastřílení“, potvrdí mu letec signál a pozoruje zastřílení. Při korespondenci s tímto oddílem používá letec volacích značek příslušného oddílu.

Příklad.

Letec má provést střežení pro skupinu o dvou oddílech (I./107. a II./107.). Oddíly mají určena pásma působnosti.

Technické údaje pro spojení:

	volací značky	vyznačovací terče
letec	at	1.
společná volací značka pro všechny jednotky zúčastněné při střežení	ax	1.
velitel skupiny	ab	489
oddíl I./107.	af	135
oddíl II./107.	ad	246

délka vlny (společná pro skupinu i všechny oddíly) 300 m.

Letec zjedná spojení s radiovou stanicí velitele skupiny i velitelů oddílů. Při přeletu k prostoru skupiny vysílá radiotelegrafické volání, v kterém používá společných značek:

ax ax ax ax ax ax de at at at at,

což opakuje tak dlouho, až skupina (nebo některý oddíl) odpoví terčovým signálem „Rozumím“. Vyložení signálu letec potvrdí každé stanici zvlášť, při čemž používá příslušné volací značky dotčené jednotky.

Na př. stanice velitele skupiny vyladila a vyložila terč:

Letec přerušil vysílání volání a potvrzuje:

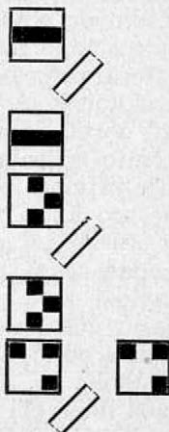
ab ab = ok = ok

a vysílá dále volání

ax ax ax ax . . . . , až uvidí u dalšího oddílu potvrzení . . . . .

ad ad = ok = ok

af af = ok = ok

Tak je spojení zjednáno. Letec pak uvědomí děl. jednotky, že letí provádět střežení, aby čekaly na další depeše:

ax ax de at = lst = lst = as = as,

a letí do prostoru střežení. V depeši i ostatních depeších týkajících se všech jednotek používá letec volací značky, společné pro všechny oddíly i pro skupinu.

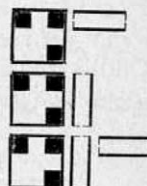
Letec zjistil cíl: shromážděnou pěchotu (zálohu), jejíž střed má souřadnice 261342, v prostoru širokém 250 m a hlubokém 400 m. Cíl je vzdálen asi 500 m od bodu 57, na který má oddíl I./107. připraveny prvky střelby. Letci je to známo, proto zavolá přímo tento oddíl:

af af de at = pes 261342 sir 252 hlo 404 pci 57 koa +

= opakuje +

= sn = sn

= sn = sn = = = rr = rr

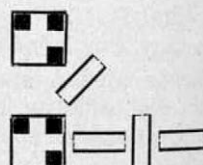
Letec pozoroval úchytky, provede přenos středního nárazu vzhledem k cíli skutečnému a vyzve k zahájení účinné střelby na skutečný cíl:

af af de at = ww sev 066 záp 505 = 28 +

= opakuje +

= sn = sn

= sn = sn

Když vidí letec, že se pěchota rozprchla a že by další střelba byla bez užitku, vyzve baterii k zastavení palby:

af af de at = pst = pst.

Při hlášení jiných cílů může letec používat volací značky, společně všem oddílům i skupině.

Na př.

ax ax de at = bpt 248356 riz +
= opakuje +

a když některý oddíl odpoví, že bude provádět zastřílení, koresponduje letec již přímo s ním:

ad ad de at = sn = sn

a pozoruje zastřílení.

Má-li letec provádět střežení pro dvě nebo více skupin, bude výhodnější, když zjedná spojení jen se stanicemi velitelů skupin. Při korespondenci bude používat i tu společných volacích značek. Jeho vysílání budou však poslouchat nejen radiové stanice velitelů skupin, s nimiž zjednal spojení, ale také všechny radiové stanice oddílů budou naslouchat jeho vysílání a vyladí na něho své přijimače.

Mnohdy však bude výhodné, aby i v tomto případě, když letec hlásí cíl, odpověděl mu přímo příslušný oddíl a aby letec korespondoval při zastřílení přímo s příslušným oddílem. I tu bude používat volacích značek příslušného oddílu.

*

Pokusil jsem se nastínit možnosti spolupráce pozorovacího letectva s dělostřelectvem a načrtnout některé metody při výkonu jednotlivých úkolů.

Ve svém článku jsem musil často zajít do střelecko-technických prací dělostřelectva. Učinil jsem tak proto, abych podal, kde jsem uznal potřebu toho, čtenářům článku, kteří nejsou dělostřelci, aspoň zhruba představu o potřebách dělostřelectva, aby mohli posoudit výhody nebo nevýhody určitých, letcem prováděných metod, aniž by musili k tomu studovat příslušné dělostřelecké předpisy. Prosím, aby dělostřelci posuzovali mé stati pojednávající o činnosti dělostřelectva s tohoto hlediska.

Jsem si plně vědom toho, že metody mnou navrhované nejsou jedinými proveditelnými metodami, nýbrž že způsobů provedení může být mnoho. Metody, které jsem uvedl, pokládám však v našich poměrech za nejvýhodnější.

Vím také, že jsem nevyčerpal vše, co by bylo třeba ještě proděbat. Pominul jsem ještě hromadu drobných věcí, vesměs rázu čistě technického, které by potřebovaly náležitého doplnění a snad i oprav.

Oprava. V první části stejnojmenného článku kpt. let. Svat. Piherta ve VR. (Let.) čís. 2/1936 třeba opravit tyto tiskové chyby:

Str. 243 (27) řád. 15. shora: místo „podle množství“ čti „podle možnosti“.

Str. 252 (36) řád. 2. shora: místo „dálku, na kterou byla krycí serie vypálena, na druhý dostřel“ čti: „dálku, s kterou byla krycí serie vypálena, za hrubý dostřel“.